

Klastry energii

Nowa odsłona,
większe wsparcie
i obowiązkowy udział JST

for: toroang1977/Shutterstock

REKLAMA

Klastry energii od lat skupiają wszystkie technologie i aspekty energetyki, a Krajowa Izba Kłastrów Energii staje się platformą współpracy dla organizacji i inicjatyw związanych z rozwojem energetyki rozproszonej w Polsce. Biorąc pod uwagę wyjątkowy moment, w jakim znajduje się nasz kraj, szczególnie istotna jest budowa wspólnego frontu na potrzeby przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji energetycznej. Nie da się ukryć, że proces ten w Polsce jest poważnie spowolniony, a OZE rozwija się nie dzięki rządzącym, a raczej wbrew ich działaniom.

Krajowa Izba Kłastrów Energii
i Odnawialnych Źródeł Energii

Szanse i wyzwania dla energetyki rozproszonej w Polsce

- komentarze Zarządu Krajowej Izby Kłastrów Energii i OZE

Pokonać blokadę państwowego kartelu energetycznego

ALBERT GRYSZCZUK
prezes zarządu

Tak jak klastry energii skupiają wszystkie technologie i aspekty energetyki, tak Krajowa Izba Kłastrów Energii staje się platformą współpracy dla wielu organizacji i inicjatyw związanych z rozwojem energetyki rozproszonej w Polsce. Biorąc pod uwagę wyjątkowy moment, w jakim znajduje się nasz kraj, szczególnie istotna jest budowa wspólnego frontu na potrzeby przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji energetycznej. Nie da się ukryć, że proces ten w Polsce jest poważnie spowolniony, a OZE rozwija się nie dzięki rządzącym, a raczej wbrew ich działaniom.

Czy tego chcemy, czy nie, przyszłość energetyki w Polsce określa polityka klimatyczna Unii Europejskiej, zawarta w strategii Europejski Zielony Ład (European Green Deal). Jesteśmy zobowiązani politycznie i prawnie do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. Czekające nas wyzwania w transformacji energetycznej, w tym dekarbonizację gospodarki, powinniśmy traktować nie jako barierę, lecz szansę na decentralizację i dywersyfikację systemu energetycznego. Jak wskazują eksperci, model, który dzisiaj istnieje, oparty o państwowy kartel energetyczny, po prostu nie działa. Rosnące ceny energii i ich nieprzewidywalność, boleśnie odczuwają samorządy, przedsiębiorcy i obywatele.

Energetyka to równowaga trzech obszarów

SŁAWOMIR NOWICKI
członek zarządu

Jako pełniacemu w KIKE funkcję Szefa Sekcji OSDn (operatorów systemu dystrybucyjnego nie przyłączonych do sieci PSE), szczególnie bliskie są mi tematy związane z szeroko rozumianą energetyką rozproszoną. Szeroko rozumiana, to znaczy obejmująca nie tylko rozproszone wytwarzanie, ale także rozproszoną dystrybucję i odbiór energii. Bo w całej energetyce bardzo potrzebne nam jest zrównoważenie interesów wszystkich trzech jej obszarów – wytwarzania, dystrybucji i odbioru. Dopiero wtedy jesteśmy w stanie mówić o zrównoważonym rozwoju tej jakże kluczowej dla wszystkich branży. Każde inne działanie, wcześniej czy później doprowadzi do rozregulowania rynku i konieczności interwencji w postaci specjalnych ustaw czy rozporządzeń, co w konsekwencji jeszcze bardziej go rozregulowuje (czego na dziś mamy mnóstwo przykładów). Tak rozumiana energetyka rozproszona nie tylko przybliża wytwarzanie energii

Barierą wzrostu energetyki rozproszonej jest czynnik sieciowy

KRZYSZTOF PUBRAT
członek zarządu

Energetyka rozproszona staje się jednym z fundamentów transformacji energetycznej. Szczególna rola Krajowej Izby Kłastrów Energii i OZE w tym zakresie dotyczy m.in. pokonywania barier hamujących jej rozwój.

Niewątpliwą barierą wzrostu energetyki rozproszonej jest czynnik sieciowy. Scentralizowany system elektroenergetyczny generuje wysokie koszty stałe, a równocześnie nie jest wystarczająco elastyczny by zapewnić dystrybuowanie i magazynowanie lokalnie wytworzonej energii elektrycznej. Rosnąca liczba odmów przyłączenia

Tania energetyka rozproszona przełoży się wprost na konkurencyjność polskiej gospodarki.

Dodatkowo, wojna w Ukrainie przypomniała nam, że odejście od paliw kopalnych to nie tylko aspekty klimatyczne, ale też kwestia bezpieczeństwa energetycznego. Na słabnące zaufanie do obecnego systemu elektroenergetycznego wpływa także jego nieelastyczność, o czym przekonaliśmy się w ostatnich miesiącach, gdy najtańsze źródło energii – OZE, nagle wypadło z systemu. W transformacji energetycznej już jesteśmy spóźnieni. Atom, jeśli powstanie, ma szansę ustabilizować miks energetyczny, ale do tego momentu musimy stworzyć nowy model rynku. Nasz kraj potrzebuje dywersyfikacji źródeł, dostawców i dróg dostaw energii. Po rewolucjach przemysłowych, które przyniosły centralizację energetyki, wracamy więc do źródeł – do energetyki rozproszonej. Energia wytwarzana lokalnie ma tę przewagę, że jest tańsza, bezpieczniejsza, a także mniej ryzykowna pod kątem finansowania.

Lokalne rynki energii są jedyną odpowiedzią na bólczki przeciążonego polskiego systemu. Wszystko sprowadza się do osiągnięcia przewidywalności ceny energii, w perspektywie np. 10 lat. Z pewnością jest to marzenie wszystkich samorządowców.

Dzisiaj problemem nie jest już brak nowoczesnych technologii energetycznych. W Polsce dostępne są już bardzo efektywne systemy magazynowania. Pytanie brzmi jak je zaimplementować w lokalnych rozwiązaniach. Potrzeba odwagi, kapitału i inwestorów. Samorząd sam nie zbuduje lokalnego rynku energii. W to musi się zaangażować sektor prywatny, nieblokowany przez państwowy monopol spółek energetycznych.

elektrycznej i ciepła do ich odbiorców, ale także skutecznie uzupełnia funkcje stabilizacji systemu, pełnione przez PSE i OSDp. Poprzez lokalne bilansowanie, równoważenie i stabilizację pracy sieci, znakomicie wzmacniamy lokalnie rozumiane bezpieczeństwo energetyczne.

Dlatego KIKE, reprezentując OSDn odpowiadające za obsługę już prawie 40 tys. Klientów, prowadzi dzisiaj prace m.in. w następujących obszarach:

- dialog z Urzędem Regulacji Energetyki w temacie przystąpienia do Karty Efektywnej Transformacji Sieci Dystrybucyjnych Polskiej Energetyki i dzięki temu reprezentowanie interesów wszystkich OSDn w tym procesie
- dialog z Urzędem Regulacji Energetyki na temat zmiany modelu współpracy, w tym zasad zatwierdzania taryf dla OSDn;
- dialog z MKiŚ i NFOŚiGW o równym dostępie do funduszy przeznaczonych na wsparcie finansowania transformacji energetycznej sieci (na dzień dzisiejszy jest on niesprawiedliwy)
- dialog ze spółką PSE S.A. na temat tworzonego obecnie Centralnego Systemu Informacji o Rynku Energii;
- konsultacje branżowe, obowiązkowe przy tworzeniu nowych ustaw i rozporządzeń

Jesteśmy także otwarci na inne inicjatywy związane ze wzmacnianiem energetyki rozproszonej oraz udział nowych członków w pracach KIKE.

OZE i magazynów energii elektrycznej zmusza do poszukiwania rozwiązań alternatywnych, które proponuje energetyka rozproszona.

KIKE wyróżnia połączenie w jednym miejscu unikalnych kompetencji i doświadczeń podmiotów od wielu lat budujących podwaliny pod rozwiązania umożliwiające lokalną integrację wytwórców OZE, OSDn i odbiorców.

Przyjęte nowelizacje prawa dotyczące kłastrów stanowią kolejny krok wspierający ich rozwój. W tym kontekście należy podkreślić rolę koordynatorów kłastrów, którzy powinni zapewnić profesjonalne funkcjonowanie klastra na rynku energii elektrycznej.

Koncepcja energetyki społecznej jest doskonałym uzupełnieniem tej wielkoskalowej. Jednocześnie zakres wyzwań jest wyjątkowy. Ograniczona możliwość szybkiej rekonfiguracji sieci dystrybucyjnych przesuwają punkt ciężkości w stronę technologii magazynowania, opomiarowania i systemów IT w zakresie automatyzacji i bilansowania energii elektrycznej oraz szeroko pojętej elastyczności i bezpieczeństwa energetycznego.

Klastry energii to oszczędność i elastyczność

DANIEL RACZKIEWICZ
członek zarządu

Krajowa Izba Kłastrów Energii i OZE współpracuje z samorządami, przede wszystkim, w zakresie organizacji kłastrów energii oraz budowania i wdrażania ich strategii. W ostatniej nowelizacji ustawy OZE, klastry energii wreszcie otrzymały wsparcie w postaci możliwości redukcji do 25% kosztów zmiennych dystrybucji energii oraz niektórych opłat zawartych w cenie energii, co realnie przekłada się na kilkadziesiąt zł na 1 MWh zużywanej energii. Ustawa reguluje wiele kwestii w działaniu kłastrów, określono wymagania co do umowy klastra, wprowadzono rejestr kłastrów oraz warunki jakie powinny spełniać. Ustawodawca podkreślił rolę jednostek samorządu terytorialnego lub podmiotów komunalnych, które obligatoryjnie powinny być członkami klastra. Jednocześnie Ministerstwo Rozwoju i Technologii ogłosiło pierwszy konkurs na wsparcie finansowe dla kłastrów energii na opracowanie koncepcji oraz przygotowanie dokumentacji niezbędnej do realizacji projektów klastra, a niebawem planowane jest ogłoszenie konkursu na wsparcie projektów inwestycyjnych. Kluczowym elementem strategii każdego klastra jest właściwie opracowana koncepcja rozwoju, która powinna zawierać, właściwie dopasowane do bilansu klastra, projekty OZE (jak również magazyny energii, systemy teleinformatyczne do zarządzania i bilansowania energii oraz model uczestnictwa członków klastra w rynku energii), tak aby spełnić kryteria ustawowe i uzyskać redukcję części kosztów dystrybucji. Pierwsze klastry, których koncepcje wspierali eksperci KIKE, są już gotowe do rejestracji w URE i do wdrożenia nowego modelu rozliczeń energii. Opracowanie dobrej koncepcji klastra możliwe jest dzięki doświadczeniu w obrocie i bilansowaniu energii. I w tym obszarze również wspieramy działania samorządów.

Rozwój energetyki rozproszonej, a szczególnie źródeł OZE pogodowo-zależnych, powoduje duże zmiany w segmencie obrotu energią elektryczną. Przede wszystkim, obserwujemy zmiany struktury cen energii elektrycznej, która jest tania w momencie dużej generacji OZE i droga w momencie niewielkiej generacji. Zmieniają się także modele uczestnictwa w rynku energii, zarówno wytwórców jak i odbiorców energii. Rozwój technologii magazynowania energii elektrycznej spowoduje, w najbliższym czasie, pojawienie się na rynku nowego gracza czyli fleksumenta, który przy wykorzystaniu inteligentnych systemów teleinformatycznych będzie zarządzał zużyciem, produkcją i magazynowaniem energii, dostarczając do systemu określony grafik energii. W ten sposób wykształci się rynek usług elastyczności.

Obecnie wdrażana jest przez PSE S.A. reforma rynku bilansującego, której pierwsze zmiany wejdą w czerwcu 2024 roku. Wprowadzone zostaną tzw. usługi elastyczności, a także instytucja agregatora tych usług. Klastry energii postrzegam jako zagregowany zbiór punktów poboru energii, dzięki któremu można dostarczyć do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE) określony harmonogram dostaw lub poboru energii. Taka funkcja może przynieść korzyści, nie tylko klastram w postaci dodatkowych przychodów z usług elastyczności, ale również KSE, w postaci lokalnych agregatów punktów poboru, w które mogą być zaangażowane samorządy jako członkowie klastra. Zadanie jest ambitne, ale funkcjonuje już wiele dobrze zorganizowanych kłastrów, które mają potencjał do rozwoju usług elastyczności.

Krajowa Izba Kłastrów Energii i Odnawialnych Źródeł Energii

TWORZYMYSZ PRZYSZŁOŚĆ POLSKIEJ ENERGETYKI ROZPROSZONEJ

Krajowa Izba Kłastrów Energii i OZE jest organizacją samorządu gospodarczego, reprezentującą podmioty biorące udział w transformacji energetycznej Polski.

Obecnie skupia już blisko 150 spółek, organizacji gospodarczych i przedsiębiorców (w tym Operatorów Systemu Dystrybucji, inwestorów oraz producentów i odbiorców energii odnawialnej).

Kluczowymi zadaniami Izby, w zakresie budowy rynku energetyki rozproszonej w Polsce, są **współpraca z Urzędem Regulacji Energetyki**, praca nad zapewnieniem elastyczności systemu oraz stworzenie platformy do dialogu z administracją centralną, samorządową i innymi uczestnikami rynku energii. KIKE prowadzi swoją działalność w kraju, ale buduje również relacje międzynarodowe, na obszarze całej Europy, w szczególności jeżeli chodzi o **regulacje prawne dotyczące OZE** oraz implementację założeń europejskiego Green Deal.

Izba nieustannie **wspiera swoich członków** w pokonywaniu barier hamujących rozwój energetyki rozproszonej oraz inwestycji OZE w Polsce.

Aktualny skład zarządu KIKE to:

Albert Gryszczuk – prezes zarządu

Sławomir Nowicki – członek zarządu

Daniel Raczkiewicz – członek zarządu

Krzysztof Pubrat – członek zarządu

Dyrektorem Izby jest **Tomasz Drzał**.

Krajowa Izba Kłastrów Energii i OZE

ul. Franciszka Klimeczaka 1
02-797 Warszawa

✉ kontakt@kike.org.pl

🐦 @OrgKike

f @kike.org

in Krajowa Izba Kłastrów Energii

www.kike.org.pl

PORADNIK

dr Magdalena Krawczyk
adwokat,
ekspert
ds. prawa
energetycznego

Nowe zasady funkcjonowania klastrow energii

Już za kilka tygodni wejdą w życie przepisy, które mają ułatwić tworzenie takich porozumień, a także zwiększyć zainteresowanie społeczeństwa ich działalnością. Jedną z zachęt ma być mechanizm wsparcia – będą mogły z niego korzystać tylko te podmioty, które zostaną wpisane do nowo powstałego rejestru

Od 1 października zaczęły wchodzić stopniowo w życie przepisy, które mają uzupełnić realizowany już od miesięcy proces budowy ram regulacyjnych polskiej transformacji energetycznej, wcielając przy tym w życie zmienioną architekturę rynku energii, nakreśloną przez Unię Europejską. Mowa o zmianach wprowadzonych przez ustawę z 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1762; dalej: nowelizacja), która służy implementacji do polskiego prawa przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.Urz. UE z 2018 r. L 328, s. 82; dalej: dyrektywa RED II).

Nowelizacja wprowadza do ustawy wiele rozwiązań, których głównym celem jest wsparcie sektora odnawialnych źródeł energii przez zwiększenie udziału energii z OZE w polskim miksie energetycznym, co ma się przełożyć na wzrost bezpieczeństwa energetycznego Polski. Wiodącym celem nowych regulacji jest wsparcie budowy energetyki rozproszonej, opartej na inicjatywach energetycznych obywateli, przedsiębiorców i samorządów.

Wśród tych zmian centralne miejsce zajmują regulacje dotyczące klastrow energii, przy czym akurat te przepisy zaczną obowiązywać w 2024 r. (częściowo od 1 stycznia; częściowo od 2 lipca) [ramka 1]. W tym zakresie przepisy nowelizacji wprowadzają liczne zmiany do ustawy z 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1436; dalej: ustawa o OZE), w tym: ustanawiają nową, precyzyjną definicję klastra energii, regulują zasady współpracy organizacyjnej i biznesowej między podmiotami w ramach klastrow, określają zakres działań klastrow oraz obszar ich działania.

Nowelizacja niesie przy tym ze sobą usprawnienia administracyjno-prawne oraz specjalny system wsparcia dla klastrow energii. Ten ostatni będzie przeznaczony dla podmiotów wpisanych do rejestru klastrow energii prowadzonego przez prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE). Nowe przepisy zakładają również ścisłą współpracę klastrow energii z operatorami sieci dystrybucyjnych (OSD), co ma doprowadzić do odciążenia Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE) i osiągnięcia celów rozproszenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych przy zapewnieniu pewności i ciągłości dostaw.

Cel: usunąć bariery

Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu ustawy, zmiany dotyczące klastrow energii wychodzą naprzeciw oczekiwaniom lokalnych społeczności, w tym indywidualnych oraz instytucjonalnych odbiorców oraz wytwórców paliw i energii, przedsiębiorców, w szczególności małych i średnich (MŚP), jednostek samorządu terytorialnego (JST), a także wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych – mając na celu umożliwienie szerszego niż dotychczas rozwoju klastrow energii w Polsce. [ramka 2]

W ramach przeprowadzonych analiz zostały zdiagnozowane następujące bariery, które ograniczają możliwość oczekiwanego, dynamicznego rozwoju klastrow energii:

- 1) wątpliwości interpretacyjne związane z definicją klastra energii,
- 2) nieprecyzyjne przepisy określające zakres podmiotowy i przedmiotowy działania klastra energii,
- 3) brak regulacji w zakresie rejestracji klastrow energii, wskazujący na potrzebę stworzenia rejestru,
- 4) ograniczenia w zakresie określenia szczegółowych zasad współpracy członków klastra energii z operatorami systemów dystrybucyjnych,
- 5) brak mechanizmów zachęt (premiowania) dla podmiotów tworzących klastry energii oraz warunków skorzystania z takich preferencyjnych rozwiązań.

Nowa definicja

Jedną z istotniejszych zmian jest zmiana definicji klastra energii, ujęta w art. 1 pkt 15a ustawy o OZE. Obowiązkowy stał się udział gminy lub jej spółki. Ale to niejedyna zmiana.

► Jak było dotychczas. Legalne zdefiniowanie pojęcia klastra energii nastąpiło już siedem lat temu – definicja została wprowadzona do pol-

Ramka 1

Co i kiedy wchodzi w życie

Choć nowelizacja zaczęła obowiązywać w zasadniczej części 1 października 2023 r., to nowa regulacja dotycząca klastrow energii została objęta dłuższym vacatio legis. I tak:

- 1 stycznia 2024 r. – zaczną obowiązywać przepisy dotyczące zasad działalności klastrow energii (tj. dodane do ustawy o OZE art. 38aa–38ac, art. 38ae i art. 38af);
- 2 lipca 2024 r. – wejdzie w życie mechanizm wsparcia dla klastrow energii przewidziany w dodatkowych do ustawy art. 184k–184m, jak również przepis odnoszący się do obowiązku sprawozdawczego koordynatora klastra energii (art. 38ad ustawy o OZE).

Ramka 2

Kto zawiera porozumienie i jakie będą z tego korzyści

Jak wynika z oceny skutków regulacji załączonej do projektu nowelizacji ustawy o OZE, obecnie w Polsce działa 66 certyfikowanych klastrow, a ponadto jest ok. 30 inicjatyw zmierzających do ich powołania. Docelowo ma być ich co najmniej 300. Klastry energii jest co do zasady porozumieniem pomiędzy trzema kategoriami podmiotów: wytwórcami energii, jej odbiorcami oraz koordynatorem klastra. Celem inicjatywy jest bilansowanie wytwarzania energii i zapotrzebowania na nią na obszarze działania klastra. W skład klastra w praktyce mogą wchodzić osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki oraz instytuty badawcze lub jednostki samorządu terytorialnego, gminy, spółki, spółki komunalne. Są nowoczesną i przyjazną dla środowiska formą organizacji energetycznej, która sprzyja zrównoważonemu rozwojowi i bezpieczeństwu energetycznemu.

Klastry energii niosą za sobą wiele wymiernych korzyści, m.in.:

- są środkiem do realizacji dążenia do stworzenia regionów samowystarczalnych pod względem energetycznym,
- umożliwiają zmniejszenie cen energii elektrycznej i poprawę niezawodności dostaw,
- wspierają rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych,
- przyczyniają się do redukcji emisji substancji szkodliwych dla środowiska, poprawiając turystyczną atrakcyjność regionów,
- wpływają na rozwój i modernizację gmin, tworzenie nowych miejsc pracy, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

skiego porządku prawnego nowelizacją ustawy OZE z 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 925). W kolejnych latach definicję tę wzbogacano o nowe elementy. W rezultacie zgodnie z obecnie obowiązującym brzmieniem art. 2 pkt 15a ustawy o OZE klastry energii z formalnego punktu widzenia jest cywilnoprawnym porozumieniem z udziałem osób fizycznych, osób prawnych, jednostek naukowych, instytutów badawczych lub jednostek samorządu terytorialnego. Jak zatem z tego wynika, biorąc pod uwagę użycie spójnika „lub”, udział JST w takim porozumieniu nie był dotychczas obowiązkowy.

► Jak będzie po zmianach. Nowe brzmienie art. 2 pkt 15a ustawy o OZE, które obowiązywać będzie od 1 stycznia 2024 r., po raz pierwszy wprowadza obligatoryjny wymóg podmiotowy, zgodnie z którym stroną porozumienia musi być przynajmniej jedna JST lub spółka kapitałowa utworzona na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 679) przez JST, lub spółka kapitałowa, której udział w kapitale zakładowym spółki JST jest większy niż 50 proc. lub przekracza 50 proc. liczby udziałów lub akcji. [przykłady 1, 2, 3]

Warto przy tym zauważyć, że zmienił się nie tylko wspomniany zakres podmiotowy, lecz także zakres przedmiotowy. Klastry energii był dotychczas porozumieniem dotyczącym wytwarzania i równoważenia zapotrzebowania, dystrybucji lub obrotu energią z OZE lub z innych źródeł. Obecnie zakres przedmiotowy funkcjonowania klastra uzupełniono o magazynowanie energii, czyli przechowywanie nadwyżki wyprodukowanej energii, które pomaga zoptymalizować zużycie i zabezpieczyć uczestników klastra przed negatywnymi skutkami braku zasilania czy wspomagania pracy systemów wytwórczych.

PRZYKŁAD 1

Wymagany udział JST

Gmina A planuje utworzenie klastra energii, w jego skład miałyby wejść spółka akcyjna, w której gmina posiada 40 proc. udziałów w kapitale zakładowym, oraz lokalni producenci energii odnawialnej. Zgodnie z ustawą o OZE w wersji obowiązującej od 1 stycznia 2024 r. taka spółka kapitałowa z mniejszościowym udziałem samorządu nie może być stroną porozumienia, a co za tym idzie – porozumienie klastrowe w takiej formie nie może być ważne zawarte. Stroną porozumienia musi być przynajmniej jedna JST lub spółka kapitałowa utworzona na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej przez JST, lub spółka kapitałowa, której udział w kapitale zakładowym spółki JST jest większy niż 50 proc. lub przekracza 50 proc. liczby udziałów lub akcji. W tej sytuacji rozwiązaniem może być bezpośrednie przyłączenie się gminy do inicjatywy klastrowej i występowanie jako stroną porozumienia lub też powołanie spółki na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej albo takiej, w której gmina będzie posiadać wymaganą liczbę akcji lub udziałów.

PRZYKŁAD 2

Jeśli gmina chce mieć taną energię dla własnych szkół

Gmina A planuje utworzenie klastra energii, jednak w jego skład miałyby wejść wyłącznie spółka akcyjna, w której gmina posiada 80 proc. udziałów, oraz lokalni producenci energii odnawialnej. Jednocześnie gmina planuje, by beneficjentem energii pochodzącej od wytwórców zrzeszonych w klastrze energii była szkoła podstawowa, której organem założycielskim jest gmina. W takim przypadku klastry mogłyby powstać, gdyż udział JST ma charak-

Art. 2 pkt 15a ustawy o OZE w wersji obowiązującej od 1 stycznia 2024 r.

klastry energii – to porozumienie, którego przedmiotem jest współpraca w zakresie wytwarzania, magazynowania, równoważenia zapotrzebowania, dystrybucji energii elektrycznej lub paliw w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy – Prawo dystrybucji energii elektrycznej lub paliw w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy – Prawo dystrybucji energii elektrycznej lub paliw, lub w zakresie wytwarzania, magazynowania, równoważenia zapotrzebowania, przesyłania lub dystrybucji ciepła, lub obrotu ciepłem, w celu zapewnienia jego stronom korzyści gospodarczych, społecznych lub środowiskowych lub zwiększenia elastyczności systemu elektroenergetycznego, którego stroną jest co najmniej:

- a) jednostka samorządu terytorialnego lub
- b) spółka kapitałowa utworzona na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. z 2021 r. poz. 679) przez jednostkę samorządu terytorialnego z siedzibą na obszarze działania klastra energii, lub
- c) spółka kapitałowa, której udział w kapitale zakładowym spółki, o której mowa w lit. b, jest większy niż 50 proc. lub przekracza 50 proc. liczby udziałów lub akcji.

ter większościowy. Nie mogłoby jednak dojść do odbioru energii wyprodukowanej w ramach klastra przez szkołę, ponieważ gmina nie jest członkiem klastra. Aby umożliwić odbiór energii przez jednostki samorządowe, członkiem klastra powinna zostać gmina jako ich organ założycielski.

PRZYKŁAD 3

Spółka musi mieć odpowiedni udział samorządowy

W powiecie A gminy planują utworzenie klastra. W jego skład miałyby wejść bezpośrednio gmina B oraz spółka gminy C, w której gmina ma 49 proc. udziałów. W takiej sytuacji klastr mógłby powstać, ponieważ jest spełniony warunek udziału co najmniej jednej JST (gmina B).

Nowe zasady funkcjonowania

Dotychczasowe regulacje dotyczące działania klastra energii były właściwie cząstkowe, ponieważ zawierały się w jednym przepisie, a mianowicie art. 38a ustawy o OZE. Przepis ten, który będzie obowiązywać jeszcze do końca bieżącego roku, odnosi się wyłącznie ogólnie do obszaru działania klastra energii, wskazując, że ustala się go na podstawie miejsc przyłączenia wytwórców i odbiorców energii będących członkami tego klastra oraz że działalność klastra energii nie może obejmować połączeń z sąsiednimi krajami (art. 38a ust. 4 i 5 ustawy o OZE).

Dotychczasowa regulacja wskazuje ponadto, że operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, z którym zamierza współpracować klastr energii, jest obowiązany do zawarcia z koordynatorem klastra energii umowy o świadczenie usług dystrybucji (art. 38a ust. 3 ustawy o OZE). Na tym kończy się ustawowa podstawa funkcjonowania klastra, pozostawiając członkom klastra energii dowolność w zakresie ułożenia stosunków wewnętrznych i zewnętrznych.

W wyniku nowelizacji od 1 stycznia 2024 r. do ustawy o OZE dodane zostaną nowe art. 38aa–38af, które szczegółowo regulują nowe zasady działalności klastrów energii, odnosząc się do ich struktury, obszaru i przedmiotu działalności. W efekcie klastr energii m.in. zyska instytucjonalizowanego reprezentanta w postaci koordynatora klastra energii, który przejmie dużą część nowych obowiązków podmiotów zrzeszonych w ramach tej formy współdziałania. Nowe przepisy wyznaczają ponadto cele działalności klastra, jakimi są zapewnienie korzyści gospodarczych, społecznych lub środowiskowych stronom porozumienia lub zwiększenie elastyczności systemu elektroenergetycznego. Powyższe cele gospodarcze, społeczne lub środowiskowe wynikają z ustawodawstwa unijnego i są przewidziane dla obywatelskich społeczności energetycznych przez dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniającą dyrektywę 2012/27/UE (Dz.Urz. UE z 2019 r. L 158, s. 125). Ponadto wspomniana już wcześniej dyrektywa RED II również określa cele społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej jako przynoszenie korzyści środowiskowych, ekonomicznych lub społecznych. Choć formalnie regulacje dotyczące klastrów energii nie są wdrożeniem przepisów tych dyrektyw, to jednak w dużej mierze przyczyniają się do budowy i promocji lokalnego wymiaru społeczności energetycznych, co stanowi ważny punkt obu unijnych dyrektyw. Akty te kładą nacisk na podejmowanie inicjatyw zmierzających do przemodelowania rynku i obciążenia centralnego systemu zaopatrzenia w energię na rzecz rozwoju lokalnych inicjatyw wytwórczych i promowania efektywnościowego zrzeszania odbiorców. Regulacje te wpisują się także w cele wynikające z obowiązujących przepisów polskiego prawa – chodzi o realizację zadań gminy związanych z planowaniem i organizacją zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na jej obszarze, określonych w art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1385; ost.zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 1785).

Wymogi co do porozumienia

W nowo dodanym art. 38aa ustawy o OZE wprowadzono wymogi w zakresie formy porozumienia klastra energii, jak również określono minimum obowiązków, które takie porozumienie powinno regulować.

Dotychczas ta materia nie była regulowana ustawowo. Zazwyczaj porozumienie o utworzeniu klastra energii czy umowa z podmiotem zajmującym się utworzeniem i organizacją klastra energii i tak zawierane były w formie pisemnej i obejmowały zasadnicze obowiązki podmiotów – członków i organizatorów klastra, nie był to jednak element obligatoryjny czy niezbędny do powołania klastra do życia.

► **Forma.** Zgodnie z art. 38aa ust. 1 ustawy o OZE w nowym brzmieniu porozumienie zawiera się w formie pisemnej pod rygorem nieważności. To zastrzeżenie ma istotne znaczenie. Jak wynika z art. 73 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1610; ost.zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 1933), jeżeli ustawa zastrzega dla czynności prawnej formę pisemną, czynność dokonana bez zachowania zastrzeżonej formy jest nieważna tylko wtedy, gdy ustawa przewiduje rygor nieważności. A tak jest w tym przypadku.

W praktyce należy jednak pamiętać o zasadzie równoważności formy pisemnej i formy elektronicznej, gdy złożenie oświadczenia woli nastąpi w postaci elektronicznej i opatrzone zostanie kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Choć bowiem forma elektroniczna stanowi odrębny i samodzielny typ formy szczególnej czynności prawnych, to jest równoważna formie pisemnej wyłącznie przy zachowaniu określonych wymogów. Tym samym, jeżeli porozumienie o utworzeniu klastra energii zostanie zawarte w formie elektronicznej, dla jego ważności konieczne jest złożenie podpisów przez wszystkich sygnatariuszy porozumienia w formie elektronicznej z udziałem kwalifikowanego podpisu. [przykład 4]

PRZYKŁAD 4

Elektroniczne podpisanie też możliwe

Członkowie klastra przygotowali porozumienie powołujące klastr działający na obszarze pięciu gmin, z udziałem wytwórców energii i JST. Prace trwały kilka tygodni. Z powodu dużej liczby członków klastra i dużych odległości pomiędzy nimi ostatecznie uznano, że najwygodniej będzie zawrzeć porozumienie w formie elektronicznej. Jest to możliwe, ale należy pamiętać, że konieczne jest złożenie podpisów przez wszystkich sygnatariuszy porozumienia z udziałem kwalifikowanego podpisu elektronicznego. Co istotne, jeżeli choć jeden z reprezentantów członków porozumienia nie będzie dysponował kwalifikowanym podpisem elektronicznym i w celu podpisania porozumienia wydrukuje plik i złoży na wydruku swój własnoręczny podpis, podpisy złożone w formie elektronicznej tracą moc i porozumienie uważa się za niezawarte przez te podmioty, których reprezentanci złożyli podpisy elektroniczne. W konsekwencji z powodu braku podpisów wszystkich członków klastra porozumienie nie zostanie ważne zawarte, a klastr energii nie zostanie powołany.

► **Obowiązkowe elementy.** Porozumienie o utworzeniu klastra energii będzie musiało, zgodnie z art. 38aa ust. 2 ustawy o OZE (nowo dodanym od 1 stycznia 2024 r.), zawierać zdefiniowane ustawowo elementy, przede wszystkim prawa i obowiązki stron tego porozumienia, których uzyskują formalny status „członka klastra energii”. W treści porozumienia powinien zostać m.in. opisany „zakres przedmiotowy współpracy członków w ramach klastra energii”. Brak jest jednak wytycznych ustawodawcy, w jakim stopniu szczegółowości ów opis powinien regulować wzajemne zobowiązania stron.

Kolejne obligatoryjne elementy porozumienia o utworzeniu klastra energii dotyczą kwestii organizacyjno-temporalnych: obszaru, zakresu i czasu jego działania. Porozumienie powinno wskazywać wprost obszar działalności w ramach klastra energii, ze wskazaniem punktów poboru energii i punktów jej wprowadzania do sieci przez członków klastra energii. W tym zakresie warto pamiętać o nowych ograniczeniach terytorialnych czy podmiotowych (obowiązkowy udział JST, zakres funkcjonowania na terenie powiatu lub pięciu sąsiadujących ze sobą gmin). Akt założycielski musi zawierać również czas trwania porozumienia oraz zasady jego rozwiązywania.

Porozumienie klastra energii powinno zawierać w szczególności postanowienia określające:

- 1) prawa i obowiązki stron tego porozumienia, zwanych dalej „członkami klastra energii”,
- 2) zakres przedmiotowy współpracy w ramach klastra energii,
- 3) koordynatora klastra energii oraz jego prawa i obowiązki,
- 4) obszar działalności w ramach klastra energii, ze wskazaniem punktów poboru energii i punktów jej wprowadzania do sieci przez członków klastra energii,
- 5) czas trwania tego porozumienia i zasady jego rozwiązywania,
- 6) upoważnienie koordynatora klastra energii do dostępu do informacji rynku energii i danych pomiarowych dotyczących każdego członka klastra energii.

⇒ **Czy klastery energii, które rozpoczynały działalność pod rządami dotychczasowych przepisów i prowadzą ją na podstawie wewnętrznych, ustalonych między sobą zasad (np. w kwestii podziału zadań, roli koordynatora itp.), będą zobowiązane podjąć działania zmierzające do dostosowania się do nowych przepisów?**

Nowelizacja przesądza wprost, że członkowie klastrów energii oraz koordynatorzy klastrów energii działających w dotychczasowej formule (wynikającej z art. 2 pkt 15a ustawy o OZE w brzmieniu dotychczasowym) będą mogli wykonywać działalność określoną w cywilnoprawnym porozumieniu w brzmieniu dotychczasowym, na zasadach określonych w tym porozumieniu (przesądza o tym art. 16 ust. 2 nowelizacji). Oznacza to, że dotychczasowi członkowie klastrów energii nie będą musieli zmieniać profilu swojej działalności, aby dostosować się do brzmienia nowych przepisów po 1 stycznia 2024 r.

Dopiero w przypadku chęci uczestniczenia w nowym systemie wsparcia klastrów konieczne okaże się dostosowanie się do nowych regulacji, w tym zakresie przede wszystkim niezbędne będzie uzyskanie wpisu do rejestru klastrów energii.

Przyczyna nowelizacji

► **Wdrożenie wytycznych unijnej polityki klimatycznej.** Najważniejszym celem nowych przepisów jest zbudowanie podstaw prawnych dla umożliwienia podejmowania przez obywateli oraz administrację państwową i samorządową działań, które zbliżą nasz kraj do osiągnięcia celów klimatycznych Unii Europejskiej, m.in. tych opisanych w Europejskim Zielonym Ładzie – najważniejszym unijnym dokumencie definiującym kierunek zmian europejskiej energetyki. Dlatego ustawa nie tylko zawiera wiele rozwiązań systemowych, które są adresowane do organów administracji publicznej, lecz także odnosi się do indywidualnych czy grupowych inicjatyw obywateli. Nowe otoczenie regulacyjne powstałe w ostatnich latach oraz tworzenie i eksploatacja nowych OZE doprowadziły do punktu, w którym prawnie i faktycznie powstała zupełnie nowa gałąź gospodarki, która daje obietnicę nie tylko całkowitego uniezależnienia się od węglowodorów, lecz także kompleksowej zero- i niskoemisyjnej transformacji tradycyjnego przemysłu. Jednym z głównych założeń procesu transformacji energetycznej jest dążenie do tego, by zapotrzebowanie Europejczyków na energię było w jak największym stopniu zaspokajane przez OZE. Cele opisane we wspomnianym Europejskim Zielonym Ładzie obejmują ponadto zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych umiejscowionych lokalnie. Ważnym elementem, niezbędnym do osiągnięcia tego celu, jest przededefiniowanie systemu energetycznego przez przypisanie nowych ról jego uczestnikom. System energetyczny został zaprojektowany jednostronnie, to jest przy założeniu centralnej produkcji energii z jednej strony i odbiorze z drugiej. W klasycznym systemie role wytwórcy i odbiorcy były jasno zdefiniowane i opierały się na jednostronnym przesyle energii ze źródła do miejsca odbioru. Ostatnie lata, a w szczególności wzrost popularności przydomowych mikroinstalacji i to, że stały się one stałym elementem krajobrazu zabudowy jednorodzinnej, ujawniły wyraźną zmianę w podejściu obywateli do zaopatrzenia w energię. Proces usamodzielniania się odbiorców trwa od lat i jego efekty są już widoczne. Liczba prosumentów, czyli odbiorców energii będących jednocześnie jej producentami, rośnie każdego roku. Na koniec maja 2023 r. liczba mikroinstalacji należących do prosumentów wzrosła do 1,27 mln. W porównaniu z liczbą notowaną na koniec 2022 r. był to wzrost o 65,4 tys. Jednocześnie rośnie moc tych mikroinstalacji, która na koniec maja 2023 r. wyniosła 9619,8 MW, co oznacza wzrost o 618,2 MW względem końca 2022 r. Polityka klimatyczna UE jasno określa, jakie kroki powinna podjąć polska energetyka, aby zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych. Aby to osiągnąć, należy zmienić źródła energii, zastępując te, które emitują dwutlenek węgla, źródłami o zerowej emisji oraz zielonymi. Choć coraz większe znaczenie zyskuje generacja energii w mikro-źródłach zielonych, co jest związane z transformacją energetyczną i budową nowej architektury rynku energii, w której energia jest wytwarzana i zużywana w tym samym miejscu, to by spełnić ambitne cele klimatyczne, konieczne jest podejmowanie szerszych inicjatyw z udziałem podmiotów instytucjonalnych, które mają największe zapotrzebowanie na energię: przedsiębiorstw i samorządów. Ustawodawca uznał, że to, co jest widoczne w skali indywidualnych odbiorców i działa z sukcesem dzięki wsparciu takich programów jak „Mój prąd”, mogłoby zostać przeniesione na poziom inicjatyw lokalnych i dzięki efektowi skali przyczynić się do zmiany profilu zaopatrzenia w energię całych samorządów oraz przedsiębiorstw energochłonnych. Narzędziem, które służy realizacji tych celów, są porozumienia klastrowe, które opierają się na partycypacji w ramach rozproszonego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.

► **Realizacja celów polskiej polityki energetycznej.** Zgodnie ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), która została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. (M.P. poz. 260), bezpieczeństwo energetyczne kraju wymaga dywersyfikacji źródeł, surowców oraz sposobu wytwarzania i dystrybucji energii. Podobne podejście do kwestii dywersyfikacji prezentuje Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku (PEP2040). Odpowiedni dobór odnawialnych i innych źródeł wytwarzania energii w ramach kooperatyw energetycznych, takich jak klastery energii, może lokalnie zapewnić samowystarczalność i tym samym bezpieczeństwo energetyczne. Wdrożenie nowych modeli rynkowych, które uwzględniają takie cechy jak: moc, dyspozycyjność, lokalizacja wytwórcy, lokalizacja odbiorcy oraz charakterystyka zapotrzebowania, będzie wymagało zmiany dotychczasowego rynku produkcji i dystrybucji energii. Ambicją Ministerstwa Klimatu i Środowiska, autora projektu ustawy nowelizującej ustawę o OZE, jest wspieranie tworzenia i rozwoju klastrów energii, a także spółdzielni energetycznych i innych form współpracy energetycznej na poziomie lokalnym, aby zapewnić możliwość wdrażania oczekiwanych zmian. Zgodnie z PEP2040 dostępność OZE, szczególnie na obszarach wiejskich, stwarza możliwość ich wykorzystania do produkcji energii na potrzeby lokalnego rynku energetycznego. Rozproszenie jednostek wytwórczych oraz rozmieszczenie ich blisko odbiorców pozwala na racjonalne i efektywne wykorzystywanie tego istniejącego lokalnie potencjału OZE oraz wpływa na ograniczenie strat w przesyłach i dystrybucji energii elektrycznej. Zgodnie z PEP2040 rolę prekursorów takich działań na rynku krajowym mają pełnić kooperatywy energetyczne na czele z klastrami energii, które organizują się, aby dla dobra członków swojej społeczności wytwarzać, dystrybuować i magazynować energię elektryczną na własne potrzeby. Projektodawca zakłada, że do 2030 r. w Polsce będzie działać 300 klastrów energii. Taką ich liczbą wynika ponadto z zobowiązania, jakie zostało przyjęte przez Polskę w PEP2040.

PORADNIK

Nowa rola koordynatora

Jak wynika z nowego art. 38aa ustawy o OZE, w drodze porozumienia o utworzeniu klastra energii członkowie klastra energii będą zobowiązani powołać koordynatora klastra energii, który stanie się ich reprezentantem przed prezesem Urzędu Regulacji Energetyki, będąc podmiotem upoważnionym i zobowiązanym do podejmowania czynności w ich imieniu. Ustawa nie precyzuje wymogów formalnych co do podmiotu będącego koordynatorem.

⇒ **W dotychczasowej definicji klastra energii wskazywano, że koordynatorem klastra może być powołana w celu reprezentacji klastra spółdzielnia, stowarzyszenie, fundacja, lub wskazany w porozumieniu cywilnoprawnym dowolny członek klastra energii (może nim być również powołany w tym celu podmiot, np. spółka osobowa, czy kapitałowa). Czy wykreślenie tego katalogu sprawia, że koordynatorem nie będzie mogła być już spółdzielnia czy stowarzyszenie?**

Nie, nowelizacja przepisów niesie za sobą ustawowe określenie kluczowych postanowień, które powinno obejmować porozumienie o utworzeniu klastra energii. Wśród obligatoryjnych elementów wskazano określenie koordynatora klastra energii oraz jego praw i obowiązków. Ustawodawca rezygnując ze wskazania form prawnych, w jakich działać może koordynator klastra energii, zrezygnował z ograniczeń w tym zakresie, dopuszczając również inne kategorie podmiotów do pełnienia tej funkcji (rozszerzenie przesłanek podmiotowych).

Rola koordynatora klastra energii będzie kluczowa jednak nie tylko w procesie tworzenia, lecz także w trakcie zarządzania klastrem. Koordynator będzie odpowiedzialny za:

- reprezentowanie interesów klastra na zewnątrz,
 - zarządzanie oraz koordynację zadań klastra,
 - planowanie i koordynowanie budowy instalacji wytwórczych w klastrze,
 - koordynowanie działań związanych z magazynowaniem energii w klastrze,
 - koordynowanie działań uczestników klastra w celu maksymalnego zbilansowania energii elektrycznej.
- Dodatkowo koordynator klastra energii ma za zadanie koordynować obrót energią pomiędzy członkami klastra – odbiorcami i producentami (szerzej piszemy w dalszej części). Prawa i obowiązki koordynatora klastra energii będzie musiało wskazywać wprost omawiane wyżej porozumienie o utworzeniu klastra energii. Niezbędnym elementem, który będzie musiał być zawarty w porozumieniu, jest ponadto upoważnienie dla koordynatora klastra energii do dostępu do informacji rynku energii i danych pomiarowych dotyczących każdego członka klastra energii.

Powyższe uprawnienie ma na celu dostosowanie przepisów do uruchomienia Centralnego Systemu Informacji Rynku Energii (CSIRE) [ramka 3] oraz umożliwienie koordynatorowi pozyskiwania danych do sprawozdań rocznych składanych prezesowi URE. Właśnie w celu zapewnienia zgodności projektowanych przepisów z CSIRE ustalono dwa terminy wejścia w życie zasadniczych regulacji klastrowych (1 stycznia 2024 r. – przepisy ogólne; 2 lipca 2024 r. – system wsparcia). Takie vacatio legis wynika z potrzeby wprowadzenia dwóch etapów działalności klastrow: fazy organizacyjnej oraz faktycznej działalności przekładającej się na obowiązek sprawozdawczy.

Ograniczenia zasięgu

Obszar działalności klastra energii ustala się na podstawie punktów poboru energii wymienionych w porozumieniu o utworzeniu klastra energii. Są jednak pewne ograniczenia.

- **Terytorialne.** Jeżeli chodzi o zasięg terytorialny funkcjonowania klastra, to w nowym art. 38ab ust. 1 pkt 1 ustawy o OZE wskazano, że „obszar funkcjonowania kooperatywy klastrowej nie może przekraczać obszaru powiatu w rozumieniu przepisów ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1526 oraz z 2023 r. poz. 572) lub pięciu sąsiadujących ze sobą gmin w rozumieniu przepisów ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688)”. W praktyce może być to identyfikowane jako potencjalna przeszkoda dla założenia klastra. [przykłady 5, 6, 7]
- **Co do operatora.** Dodatkowo przewidziano wymóg, zgodnie z którym członkowie klastra energii muszą być przyłączeni do sieci dystrybucyjnej tego samego operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV (art. 38ab ust. 1 pkt 2 ustawy o OZE).

Utrzymano zasadę, zgodnie z którą działalność w ramach klastra nie może być transgraniczna, to znaczy, że nie może obejmować połączeń z sąsiednimi krajami (art. 38ab ust. 2 ustawy o OZE).

PRZYKŁAD 5

Na obszarze tego samego powiatu

Dziewięć gmin, które są położone na terenie jednego powiatu, chciałyby utworzyć klastre. Nie ma przeszkód, by go utworzyć, gdyż działają na obszarze jednego powiatu, czyli spełniają wymogi dotyczące limitu zasięgu terytorialnego określone w 38ab ust. 1 pkt 1 ustawy o OZE.

Ramka 3

CSIRE od 1 lipca 2024 r.

Centralny System Informacji Rynku Energii to system teleinformatyczny służący do przetwarzania informacji o rynku energii na potrzeby procesów rynku energii elektrycznej oraz wymiany informacji pomiędzy użytkownikami systemu. CSIRE ma na celu usprawnienie i ujednolicenie procesów na detalicznym rynku energii, takich jak: zmiana sprzedawcy, zakup i rozliczanie prądu, dostęp do danych pomiarowych czy oferowanie nowych produktów i usług. CSIRE ma być uruchomiony 1 lipca 2024 r., przy czym do 2026 r. będzie rozwijany o kolejne funkcjonalności. CSIRE będzie gromadził i udostępniał informacje pochodzące przede wszystkim z liczników zdalnego odczytu (LZO), takie jak:

- dane na temat poszczególnych punktów pomiarowych – obejmujące np. adres, grupę taryfową, moc umowną;
- informacje na temat ilości energii pobranej i oddanej (w przypadku prosumentów),
- powiadomienia z liczników dotyczące nietypowych sytuacji, np. przerw w dostawach energii, wahań napięcia, ale także nieautoryzowanychostępów fizycznych lub zdalnych do licznika;
- informacje na temat relacji między uczestnikami rynku, np. zawarte umowy, polecenia wydane do licznika.

Za utworzenie i zarządzanie CSIRE odpowiada operator informacji rynku energii (OIRE).

PRZYKŁAD 6

Porozumienie sąsiadów

Pięć gmin, które są położone na terenie dwóch powiatów, chciałyby utworzyć klastre. Zgodnie z przepisami ustawy o OZE będą mogły go utworzyć, jeżeli gminy mimo przynależności do różnych powiatów będą ze sobą sąsiadowały.

PRZYKŁAD 7

Zbyt dużo członków

Osiem gmin położonych w granicach dwóch powiatów rozważa utworzenie jednego klastra. Niestety, biorąc pod uwagę brzmienie nowych przepisów, w takiej sytuacji nie może powstać jeden klastre. Obszar funkcjonowania klastra energii nie może przekraczać obszaru powiatu lub pięciu sąsiadujących ze sobą gmin. W tej sytuacji gminy będą mogły utworzyć np. dwa klasktry w ramach dwóch powiatów albo w innym układzie terytorialnym, ale tylko pod warunkiem sąsiadowania ze sobą gmin – członków klastrow, jeśli położone są na terenie różnych powiatów.

Jak się wpisać do rejestru klastrow energii

Nowością jest rejestr klastrow energii prowadzony przez prezesa URE. Wpis do niego będzie konieczny, aby móc korzystać z należnych ustawowo profitów

Nowelizacja powołuje nowy jawny rejestr publiczny prowadzony przez prezesa URE: rejestr klastrow energii (art. 38ac ust. 1 w ustawie o OZE, który wejdzie w życie od 1 stycznia 2024 r.). Utworzenie rejestru ma się przyczynić do wzmocnienia transparentności funkcjonowania klastrow. Ponadto – co szczególnie istotne – wpis do rejestru został powiązany z weryfikacją uprawnień do udziału w przewidzianym dla klastrow nowym mechanizmie wsparcia.

Rejestr klastrow energii ma być prowadzony w postaci elektronicznej i umieszczany w Biuletynie Informacji Publicznej.

Co we wniosku

Prezes URE będzie dokonywał wpisu klastra do rejestru klastrow energii na wniosek koordynatora klastra energii w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku (art. 38ac ust. 4 ustawy o OZE).

Ustawa reguluje warunki formalne wniosku o wpis do rejestru klastrow energii. Zgodnie z art. 38ac ust. 5 ustawy o OZE wniosek powinien zawierać:

- 1) nazwę i adres zamieszkania albo siedziby koordynatora klastra energii;
- 2) określenie:
 - a) obszaru działalności klastra energii,
 - b) zakresu przedmiotowego działalności klastra energii,
 - c) członków klastra energii – imię i nazwisko oraz adres wykonywania działalności lub nazwę, siedzibę i adres,
 - d) liczby, rodzajów, mocy zainstalowanej elektrycznej i lokalizacji instalacji odnawialnego źródła energii, jednostek wytwórczych w rozumieniu art. 3 pkt 43 prawa energetycznego i magazynów energii, służących do wykonywania działalności w ramach tego klastra energii,
 - e) operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, na którego obszarze znajdują się punkty poboru energii członków klastra energii, wraz ze wskazaniem tych punktów i punktów wprowadzania energii do sieci przez członków klastra energii.

Załączniki do wniosku

Do wniosku koordynator klastra energii będzie zobowiązany załączyć:

- 1) kopię porozumienia o utworzeniu klastra energii, przy czym ustawodawca nie wskazuje, że powinna być to kopia uwierzytelniona (odpis),
- 2) oświadczenie koordynatora klastra energii, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, o następującej treści: „Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 par. 6 ustawy z 6 czerwca

1997 r. – Kodeks karny oświadczam, że dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru klastrow energii są kompletne i zgodne z prawdą”; klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Wniosek dotknięty brakami będzie trzeba uzupełnić na wezwanie prezesa URE w terminie 14 dni. Wzywając do uzupełnienia braków, prezes wskaże zakres, w jakim wniosek wymaga uzupełnienia, oraz załączy pouczenie, że brak uzupełnienia spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

⇒ **Co do zasady prezes URE ma 14 dni na dokonanie wpisu do rejestru po złożeniu wniosku. Jak zmieni się ten termin, jeśli się okaże, że wniosek zawiera braki i wymaga poprawy?**

W przypadku, gdy wniosek nie zawiera wszystkich wymaganych danych lub do wniosku nie dołączono wymaganych dokumentów, prezes URE niezwłocznie wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, wskazując zakres, w jakim wniosek ten wymaga uzupełnienia, wraz z pouczeniem, że brak uzupełnienia spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania. Termin na dokonanie wpisu rozpoczyna bieg na nowo po złożeniu kompletnego wniosku.

Wydanie zaświadczenia o wpisie

Prezes URE niezwłocznie po wpisaniu klastra energii do wspomnianego wyżej rejestru wyda zaświadczenie o wpisie. Wydawane będzie ono koordynatorowi klastra energii (art. 38ac ust. 11 ustawy o OZE).

Jak wspomniano, rejestr będzie jawny. Przy czym rejestr ujawniony do publicznej wiadomości w BIP będzie obejmować:

- obszar działalności klastra energii,
- zakres przedmiotowy działalności klastra energii,
- dane członków klastra energii (z wyłączeniem siedzib i adresów),
- informację o operatorze systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, na którego obszarze znajdują się punkty poboru energii członków klastra energii, wraz ze wskazaniem tych punktów i punktów wprowadzania energii do sieci przez członków klastra energii.

Aktualizacja danych

Zadaniem koordynatora klastra będzie aktualizacja danych w rejestrze klastrow energii. Wymagana będzie ona w przypadku zmiany danych podlegających wpisowi lub zmiany w złożonych wraz z wnioskiem o wpis dokumentach. W takiej sytuacji, w terminie 14 dni od dnia dokonania zmiany, koordynator będzie zobowiązany złożyć do prezesa URE wniosek o zmianę wpisu (nowo dodany art. 38ac ust. 10 ustawy o OZE).

Wykreślenie z rejestru

Nowelizacja zawiera również kompletną regulację w zakresie wykreśleń z rejestru. Wskazano, że prezes URE wykreśla klasktry energii z rejestru klastrow energii w drodze decyzji, w następujących przypadkach:

- 1) na wniosek koordynatora klastra energii;
- 2) w przypadku powzięcia informacji, że klastre energii przestał spełniać wymagania, jakie ustawa o OZE przewiduje dla jego założenia;
- 3) w przypadku upływu okresu trwania porozumienia lub rozwiązania klastra przed upływem okresu, na jaki zawiązано porozumienie.

⇒ **Czy działające obecnie klasktry energii mają obowiązek wpisać się do rejestru klastrow?**

Nie, o wpis do rejestru powinny zabiegać te porozumienia, które spełniają nowe wymogi formalne, jakie zostały przewidziane dla klastrow w ustawie OZE i chcą skorzystać ze specjalnego systemu wsparcia.

⇒ **Czy została wyznaczona data, do kiedy powinny wpisać się do rejestru obecnie działające klasktry, które chcą skorzystać z nowego mechanizmu wsparcia?**

Nie ma takiej daty, wpis do rejestru może nastąpić w każdym czasie. Jednak należy pamiętać, że skorzystanie z me-

chanizmu wsparcia wymaga dostarczenia danych pomiarowych za okres, gdy klastrer był wpisany do rejestru. Dlatego z punktu widzenia zainteresowanych wsparciem wpis powinien nastąpić jak najszybciej.

⇒ **Czy chcąc przyspieszyć procedury, można dokonać wpisu przed 1 stycznia 2024 r.?**

Nie, wpis do rejestru będzie możliwy dopiero wtedy, gdy rejestr powstanie, tj. gdy wejdą w życie przepisy, które powołają go do życia. Wnioski składane wcześniej zostaną pozostawione bez rozpoznania.

⇒ **Od kiedy rejestr zacznie działać w praktyce?**

Przepisy dotyczące rejestru zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2024 r., wobec tego wnioski o wpis do rejestru klastrów energii będzie można składać właśnie od 1 stycznia 2024 r.

Obowiązki sprawozdawcze

Zadaniem koordynatora klastra energii będzie m.in. składanie sprawozdań z działalności. Co do zasady będzie ono obejmować roczny okres działalności. Po raz pierwszy sprawozdanie trzeba będzie złożyć w 2025 r.

Niezależnie od obowiązków związanych z obsługą wpisu, zmian i wykreślenia klastrów z rejestru klastrów energii zadaniem koordynatora klastra energii wpisanego do rejestru klastrów energii będzie również sporządzanie i przedkładanie prezesowi URE sprawozdania z działalności klastra. Stanowi o tym art. 38ad ustawy o OZE,

który wejdzie w życie 2 lipca 2024 r. Sprawozdanie powinno zostać złożone w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego to sprawozdanie dotyczy. Roczne sprawozdanie ma zawierać m.in.:

- informację o ilości energii wytworzonej łącznie przez członków klastra energii, w tym ilość energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii, w stosunku do której zastosowano zasady rozliczeń nowego preferencyjnego systemu wsparcia, o których mowa w art. 184k ust. 1 ustawy o OZE, w podziale na członków klastra energii;
- informację o łącznej mocy zainstalowanej instalacji odnawialnego źródła energii, jednostek wytwórczych w rozumieniu art. 3 pkt 43 prawa energetycznego, czyli wyodrębnionego zespołu urządzeń należących do przedsiębiorstwa energetycznego, służącego do wytwarzania energii i wyprowadzania mocy, jak również informację o mocy zainstalowanej magazynów energii – należących do członków klastra energii.

WAŻNE! Koordynatorzy klastrów energii będą składać sprawozdania po raz pierwszy w terminie do 30 czerwca 2025 r. Jak wynika z nowelizacji, pierwszy okres sprawozdawczy obejmie czas od 2 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.

⇒ **Czy roczne sprawozdania będą musiały składać też obecnie działające klastry, które nie zostaną zarejestrowane w rejestrze?**

Nie, sprawozdania są składane wyłącznie przez koordynatora klastra energii wpisanego do rejestru klastrów energii.

Ułatwienia w funkcjonowaniu

Zachęć do tworzenia klastrów mają też regulacje, które usprawnią kontakty na linii członkowie klastra – dystrybutor energii – sprzedawca. Dlatego nowe obowiązki nałożono na operatora systemu dystrybucyjnego i sprzedawców, a koordynatorom klastrów przyznano specjalne uprawnienia

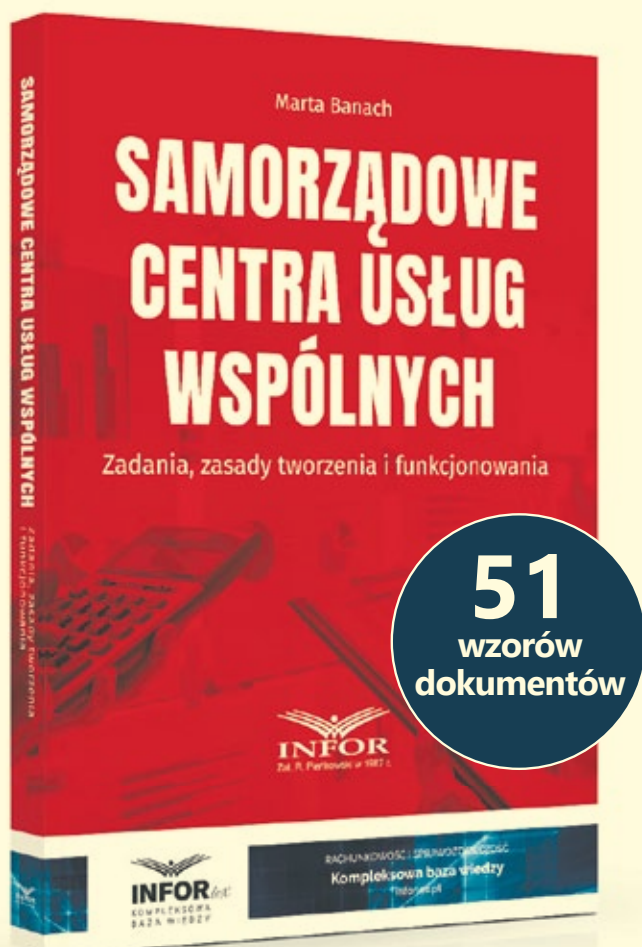
Obowiązki operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego wobec koordynatora klastra energii określa art. 38ae ustawy o OZE. Operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego na wniosek koordynatora klastra energii, który widnieje w rejestrze klastrów energii, nie później niż w terminie 90 dni od dnia złożenia tego wniosku, będzie miał obowiązek zawrzeć nowe albo zmienić dotychczasowe umowy o świadczenie usług dystrybucji ze wszystkim stronami porozumienia klastrowego, w celu uwzględnienia w tych umowach postanowień określających zasady:

- 1) rozliczeń świadczonych usług dystrybucji,
- 2) świadczenia usług dystrybucji, w przypadku gdy stroną porozumienia klastra energii przestanie w nim uczestniczyć.

Podobne obowiązki nałożono na sprzedawców zobowiązanych lub innych sprzedawców wybranych (na mocy art. 38af ustawy o OZE). Oni również, na wniosek koordynatora klastra energii wpisanego do rejestru klastrów energii, w terminie 90 dni od dnia złożenia tego wniosku będą zobowiązani do zawarcia nowych albo zmiany dotychczasowych umów kompleksowych ze wszystkimi członkami klastra energii, w celu uwzględnienia w tych umowach postanowień określających zasady:

CENTRA USŁUG WSPÓLNYCH ZASADY TWORZENIA I FUNKCJONOWANIA

Publikacja szczegółowo wyjaśnia zasady tworzenia CUW oraz praktyczne aspekty ich funkcjonowania. Atutem publikacji są liczne wzory dokumentów oraz przykłady gotowych rozwiązań prawnych, w tym wzory uchwał i zarządzeń oraz innej dokumentacji niezbędnej do realizacji bieżących zadań statutowych centrów usług wspólnych.

W publikacji omówione zostały m.in.:

- modele funkcjonowania i zadania CUW
- obowiązki i uprawnienia kierowników jednostek obsługiwanych i obsługujących
- kwestie odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zakresie działalności wykonywanej przez CUW
- procedury kontroli zarządczej w jednostkach
- zasady obiegu i kontroli dokumentów między CUW a jednostką obsługiwaną

KUP:

sklep.infor.pl

PORADNIK

1) rozliczeń świadczonych usług dystrybucji,
2) świadczenia usług dystrybucji, w przypadku ustania bycia członkiem klastra energii

- przy zachowaniu dotychczasowych warunków cenowych, chyba że strony postanowią inaczej.

Operator systemu dystrybucyjnego ma obowiązek za-
instalować każdej ze stron porozumienia klastra energii (za wyjątkiem prosumentów energii odnawialnej oraz wytwórców) licznik zdalnego odczytu. W przypadku nie-
możności zainstalowania licznika operator będzie zobowiązany zainstalować układ pomiarowo-rozliczeniowy umożliwiający rozliczenia. Koszty zakupu, instalacji i uru-
chomienia licznika zdalnego odczytu oraz infrastruktury ponosi operator systemu dystrybucyjnego, chyba że po-
kryte są ze środków z Funduszu Modernizacyjnego lub innych źródeł dofinansowania.

Zachęta do angażowania się

Nowością jest też mechanizm wsparcia obejmujący m.in. ulgi w uiszczaniu opłat dystrybucyjnych, opłat związanych z systemami wsparcia OZE, wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywności energetycznej

Od dłuższego czasu w debacie dotyczącej promowania in-
icjatyw energetyki rozproszonej, a w szczególności zrzesza-
nia odbiorców i wytwórców OZE, pojawiał się argument braku jakiegokolwiek zachęty państwa dla zawierania po-
rozumień klastrowych. Potencjalni uczestnicy klastra nie
znajdowali wymiernych korzyści z uczestnictwa w kla-
strze energii. To ma się zasadniczo zmienić – ambicją Mi-
nisterstwa Klimatu i Środowiska, autora projektu noweli-
zacji, było stworzenie atrakcyjnych warunków prawnych dla rozwoju energetyki rozproszonej w Polsce. Jak wyni-
ka z uzasadnienia do projektu ustawy złożonego w Sej-
mie, nowe przepisy mają poprawić lokalne bezpieczeń-
stwo energetyczne oraz zapewnić szersze wykorzystanie
miejscowych zasobów, w tym surowców energetycznych, odnawialnych źródeł energii, oraz rozwój lokalnej przed-
siębiorczości i społeczności lokalnych.

Uzasadnieniem dla wsparcia jest to, że klastry ener-
gii bez wątplenia mają korzystny wpływ na gospodarkę
małych ojczyzn, przyczyniają się do ich rozwoju przede
wszystkim dzięki wsparciu dla samorządowej integra-
cji i partycypacji, zachęcie do podnoszenia kwalifikacji i
innowacyjności w ramach struktur lokalnych, a wresz-
cie poprzez rozwój gałęzi gospodarki odpowiedzialnej za
OZE przysłużyć się mają zwiększeniu liczby miejsc pracy.
Dlatego bardzo pozytywnie należy ocenić wprowadzenie
regulacji zapewniających realne wsparcie dla klastrów
energii w postaci ulg w uiszczaniu opłat dystrybucyjnych,
opłat związanych z systemami wsparcia OZE, wysoko-
sprawnej kogeneracji oraz efektywności energetycznej,
co zgodnie z założeniami projektodawców ma znacząco
przyspieszyć rozwój klastrów i rozpromować ten rodzaj
inicjatyw energetycznych. Rolą systemu wsparcia ma być
pobudzenie inicjatyw mających na celu tworzenie kolej-
nych klastrów energii. Pozwoli to także na profesjona-
lizację działalności samych klastrów energii oraz iden-
tyfikację dalszych barier rozwojowych.

Jak już wspomniano, ustawa przewiduje, że warunkiem
dla skorzystania z ulg będzie uzyskanie wpisu do rejestru
klastrów prowadzonego przez prezesa URE, a ponadto
spełnienie minimalnych wymogów stawianych klastrowi
energii co do zużycia energii z OZE, mocy zainstalowanej
źródeł wytwórczych i magazynów energii oraz pokrycia
zapotrzebowania na energię własną produkcją.

Specjalny system wsparcia

Zgodnie z zamierzeniem ustawodawcy proponowany w no-
welizacji mechanizm wsparcia ma stworzyć klastrom
energii warunki do rozwoju, ułatwić zdobycie nowych
kompetencji i doświadczeń w prowadzeniu działalności
na lokalnym rynku energetycznym oraz umożliwić roz-
wój współpracy z Krajowym Systemem Elektroenerge-
tycznym, w tym z operatorem systemu dystrybucyjnego
elektroenergetycznego i operatorem systemu przesyło-
wego elektroenergetycznego. Wsparcie państwa ma rów-
nież służyć wypracowaniu nowych modeli biznesowych
funkcjonowania klastrów energii w Polsce, zwiększa-
jąc opłacalność inwestycji w odnawialne źródła energii.
Projektodawcy zakładają, że dzięki instrumentom
wsparcia do 2030 r. klastry energii staną się skuteczny-
mi kreatorami lokalnego rynku energetycznego. Oprócz
przyniesienia korzyści gospodarczych klasterek energii bę-
dzie służył realizacji celów istotnych dla mieszkańców lo-
kalnych społeczności.

Ramka 4

Co to są opłata OZE i opłata kogeneracyjna

► **Opłata OZE** – została wprowadzona przepisami ustawy o OZE z 2015 r. Od 2016 r. doliczana jest do rachunku od-
biorców energii. Ma ona na celu wsparcie wytwarzania energii elektrycznej na bazie energii odnawialnej. Wpływy
z opłaty służą m.in. do finansowania udziału producentów zielonej energii w systemie aukcyjnym i w systemach
wsparcia cenowego (FIT i FIP).

► **Opłata kogeneracyjna** – jest to jeden ze składników zmiennych rachunków za energię elektryczną. Wprowadzono
ją w 2019 r. na podstawie ustawy o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji. Kogeneracja to
jednoczesna produkcja energii cieplnej i elektrycznej przez elektrociepłownię, w jednym procesie technologicznym.
Państwo dotuje w formie premii kogeneracyjnej firmy, które zdecydują się na ten efektywny sposób produkcji.

Zwolnienie z opłat OZE i kogeneracyjnej

W odniesieniu do ilości energii elektrycznej wytworzo-
nej z odnawialnych źródeł energii przez członków klastra
energii, który został wpisany do rejestru klastrów ener-
gii, i wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej elektroener-
getycznej, a następnie pobranej z tej sieci w celu jej zuży-
cia przez członków tego klastra energii, dla danej godziny
okresu rozliczeniowego nie będzie się naliczać i pobierać
od członków klastra energii opłaty OZE, jak również ko-
generacyjnej, o której mowa w art. 6o ustawy z 14 grud-
nia 2018 r. o promowaniu energii elektrycznej z wysoko-
sprawnej kogeneracji (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 533; ost.zm.
Dz.U. z 2023 r. poz. 1681).

Motywacyjny system rozliczeń opłaty dystrybucyjnej

Istotną zachętą do podejmowania inicjatyw klastrowych
ma być też atrakcyjny system rozliczeń opłaty dystry-
bucyjnej z operatorem systemu dystrybucyjnego elek-
troenergetycznego, w przypadku gdy ilość energii elek-
trycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii
przez członków klastra energii i wprowadzonej do sieci
dystrybucyjnej elektroenergetycznej przekroczy okre-
ślone poziomy.

Zgodnie z art. 184k ustawy o OZE (dodanym od 2 lip-
ca 2024 r.), jeśli ilość energii elektrycznej wytworzonej
z odnawialnych źródeł energii przez członków klastra
energii i wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej elektro-
energetycznej:

- a) przekroczy 60 proc. zużycia energii elektrycznej przez członków tego klastra energii – operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego nalicza 95 proc. wysokości opłat za świadczenie usługi dystrybucji, których wysokość zależy od ilości energii elektrycznej pobranej przez członków klastra energii,
- b) przekroczy 70 proc. zużycia energii elektrycznej przez członków tego klastra energii – operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego nalicza 90 proc. wysokości opłat za świadczenie usługi dystrybucji, których wysokość zależy od ilości energii elektrycznej pobranej przez członków klastra energii,
- c) przekroczy 80 proc. zużycia energii elektrycznej przez członków tego klastra energii – operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego nalicza 85 proc. wysokości opłat za świadczenie usługi dystrybucji, których wysokość zależy od ilości energii elektrycznej pobranej przez członków klastra energii,
- d) przekroczy 90 proc. zużycia energii elektrycznej przez członków tego klastra energii – operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego nalicza 80 proc. wysokości opłat za świadczenie usługi dystrybucji, których wysokość zależy od ilości energii elektrycznej pobranej przez członków klastra energii,
- e) wyniesie 100 proc. zużycia energii elektrycznej przez członków tego klastra energii – operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego nalicza 75 proc. wysokości opłat za świadczenie usługi dystrybucji, których wysokość zależy od ilości energii elektrycznej pobranej przez członków klastra energii.

Dwa przedziały czasowe, różne warunki

Rozwiązania promujące funkcjonowanie klastrów ener-
gii mają charakter czasowy. Regulacja dotycząca wspar-
cia została ujęta w rozdziale dotyczącym przepisów epi-
zodycznych i obowiązuje do końca 2029 r., co wskazuje
na jej przejściowy charakter.

Dodatkowo we wskazanym okresie ustawodawca wy-
dzielił dwa przedziały czasowe, w których zróżnicował
zasady wsparcia.

► **Okres 1.** Do 31 grudnia 2026 r. członkowie klastra
energii, który został wpisany do rejestru klastrów ener-
gii, mogą korzystać z rozliczeń, o których mowa powy-
żej, w przypadku gdy:

- co najmniej 30 proc. energii elektrycznej wytwarza-
nej i wprowadzanej do sieci dystrybucyjnej w ramach
tego klastra energii jest wytwarzana z odnawialnych
źródeł energii oraz
 - łączna moc zainstalowana elektryczna instalacji odna-
wialnego źródła energii i jednostek wytwórczych nie
przekracza 150 MW energii elektrycznej i umożliwia
pokrycie w ciągu roku nie mniej niż 40 proc. łącznego
rocznego zapotrzebowania członków klastra energii w
zakresie energii elektrycznej, oraz
 - łączna moc zainstalowana elektryczna magazynów
energii wynosi co najmniej 2 proc. łącznej mocy zain-
stalowanej instalacji odnawialnego źródła energii i jed-
nostek wytwórczych.
- **Okres 2.** Z kolei w okresie od 1 stycznia 2027 r. do
31 grudnia 2029 r. członkowie klastra energii, który zo-
stał wpisany do rejestru klastrów energii, mogą korzy-
stać z preferencyjnych rozliczeń gdy:
- co najmniej 50 proc. energii elektrycznej wytwarza-
nej i wprowadzanej do sieci dystrybucyjnej w ramach
tego klastra energii jest wytwarzana z odnawialnych
źródeł energii oraz
 - łączna moc zainstalowana elektryczna instalacji od-
nawialnego źródła energii i jednostek wytwórczych
nie przekracza 150 MW i umożliwia pokrycie w cią-
gu każdej godziny nie mniej niż 50 proc. łącznych
dostaw energii elektrycznej do członków tego kla-
stra energii, oraz
 - łączna moc zainstalowana elektryczna magazynów
energii wynosi co najmniej 5 proc. łącznej mocy za-
instalowanej instalacji odnawialnego źródła energii
i jednostek wytwórczych.

Rozliczenie proporcjonalne

Ponadto przepisy wskazują, że operator systemu dystry-
bucyjnego elektroenergetycznego będzie musiał uwzględ-
nić w rozliczeniach za świadczenie usług dystrybucji
objmujących okres do 31 grudnia 2029 r. zasady nali-
czania składników opłat objętych systemem wsparcia
dla członków klastra energii, z zachowaniem propor-
cjonalnych udziałów poszczególnych członków tego kla-
stra w łącznej sumie godzinowej poboru energii elek-
trycznej z sieci dystrybucyjnej (art. 184m ust. 1 ustawy
o OZE). Również sprzedawca ma dokonywać rozliczenia
opłat objętych wsparciem z zachowaniem proporcjonal-
nych udziałów poszczególnych członków klastra w łącz-
nej sumie godzinowej poboru energii elektrycznej z sie-
ci dystrybucyjnej (art. 184m ust. 2).

Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie rejestru
powyższych rozliczeń będzie koordynator klastra energii.

Pośrednictwo reprezentanta

Z punktu widzenia uzyskania przez podmioty zrzeszone
w ramach klastra prawa do skorzystania z mechanizmu
wsparcia kluczową rolę pełni reprezentant członków kla-
stra. To właśnie koordynator klastra składa wniosek do
operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycz-
nego oraz do sprzedawcy o zmianę dotychczasowej lub
zawarcie nowej umowy ze wszystkimi członkami kla-
stra energii w celu uwzględnienia w tej umowie rozli-
czeń opartych na ustawowym mechanizmie wsparcia.

Aby wnioski do operatora systemu dystrybucyjnego
elektroenergetycznego oraz do sprzedawcy były ważne,
powinny zawierać wiążące oświadczenia koordynatora
klastra energii. Będzie on zobowiązany wskazać inform-
ację o rocznym zapotrzebowaniu członków klastra ener-
gii na energię elektryczną określonym na podstawie da-
nych pomiarowych z roku poprzedzającego rok złożenia
tego oświadczenia, a w przypadku braku takich danych
– o rocznym szacunkowym zapotrzebowaniu na energię
elektryczną, jak również o spełnieniu warunków okreś-
lonych w celu kwalifikacji do uzyskania wsparcia (art. 184l
ust. 4 ustawy o OZE).

